

KLASİK TÜRK RESİM SANATININ ÖNDE GELEN USTALARINDAN ŞEVKET DAĞ BOZLU ART'TA

EGE İŞİK ÜZATAY

Şevket Dağ'ın (1876-1944) sanat yaşamına başladığı Osmanlı döneminde Ayasofya Camii'ne resim sehpası ve boya kutusuyla girip çalışmak, atomu parçalamak kadar zordur. İşte bu yüzden, yine Ayasofya'nın iç mekanını resmettiği bir gün kendini yaka paça zaptiye kapısına götürülürken bulur. Yaptığı işi anlatır, çizimlerini gösterir. Padişah, Sanayi-i Nefise Mektebi'nin ilk Türk öğrencilerinden biri olan Şevket Dağ'ın ne denli kıymetli bir sanatçı olduğunu anlamış olacak ki Dağ o günden sonra Ayasofya Camii, Rüstem Paşa Camii, Yeni Cami'ye irade-i seniyye, yani padişah emriyle girmeye başlar. Bu camilerin bezeme ögesi olan çinileri ve hat levhalarını, işçiliği madeninden değerli taşlar gibi özenle yansıtır. Kubbe pencerelerinden giren ışığın mekanda yarattığı ulvi etki, sırtını izleyiciye dönüp dua eden figürler ve Dağ'ın renk seçimleri büyüü bir kompozisyon yaratır. Şevket Dağ'ın Ayasofya konulu eserinin, 2010 tarihli Artam müzayesinde 1 milyon 451 bin dolarlık rakamla satış rekoru kırması, tam da bu nedenle bir tesadüf değildir.

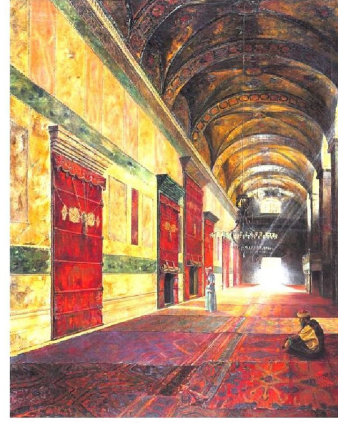
Türk resminin enteriyör ressamı

Türk resminin enteriyör ressamı olarak anılan Şevket Dağ, bu camilerin iç mekanını

'Ayasofya'nın ressamı' Şevket Dağ'ın İstanbul'una yolculuk

Sanayi-i Nefise Mektebi'nin ilk Türk öğrencilerinden biriydi ressam Şevket Dağ. Onun 65 eserini, kendisine ait çeşitli objeler, arşiv belgeleri ve fotoğraflar eşliğinde bir araya getiren Zaman ve Mekânın Büyüsünde Bir Ressam: Şevket Dağ sergisi, Bozlu Art'ta sanatseverlerle buluşuyor

kendine özgü anlatım diliyle, aslına sadık kalarak aktarır. Fakat bu sadakat 'donuk' bir resim anlayışına işaret etmez. Aksine Şevket Dağ'ın fırçayı kendine özgü hareketli kullanım tekniği resimlerine dinamizm katar. Bununla birlikte Dağ için resim demek, renk demektir. Bir röportajında "Resim demek bir cepheden de renk demektir. Türk olduğum için en sevdiğim ve kullandığım renk kırmızıdır" der. Unkapanı'ndaki dükkanında suluboya gemi resimleri yapan halk ressamı Emin Baba'nın etkisiyle resim yapmaya başlayan Şevket Dağ'ın çalışmalarında hocaları Osman Hamdi Bey, Şeker Ahmet Paşa ve Hüseyin Zekai gibi isimlerin izleri görülür. Şevket Dağ'ın Ayasofya,

Şevket Dağ, Ayasofya İç'i, 1920, Tuval üzerine yağlıboya, 185 x 150 cm, Camcı Sion Ailesi Koleksiyonu

Kapalıçarşı, Topkapı Sarayı, İstanbul hanları gibi iç mekan resimlerinin yanında İstanbul Boğazi, Rumeli Hisarı, Sarayburnu gibi manzara resimleri de bulunmaktadır.

İlk sergisini İstanbul Kuyucu Murat Paşa Türbesi'nin yakınlarında yer alan bir muhallebeci dükkanında açan Dağ, daha sonra yurt içi ve yurt dışında çeşitli karma sergilere katıldı da yaşadığı dönemin koşullarından dolayı Bozlu Art'taki, küratörlüğünü Fahri Özdemir ve Oğuz Erten üstlendiği Zaman ve Mekânın Büyüsünde Bir Ressam: Şevket Dağ sergisine kadar başka kişisel sergi açamaz.

25 Kasım'a dek devam eden bu sergi, sanatçının toplam 65 eserini, kendisine

ait çeşitli objeler, arşiv belgeleri ve fotoğraflar eşliğinde bir araya getiriyor. Sergi eş küratörlerinden Oğuz Erten ile Şevket Dağ'ın İstanbul'u, sanat yaşamı ve sergi hazırlık süreci hakkında konuştuk.

Şevket Dağ'ın eserlerinde Osmanlı'dan Cumhuriyet'e uzanan süreç, bu süreçteki değişime rastlamak mümkün mü?

Osmanlı Devleti'nin son dönem entelektüel dünyası yeni kurulacak cumhuriyet için çok önemlidir. Yeni kurumlar ve yeni düzen bu aklın ürünü olmuştur. Şevket Dağ da hem son dönem entelektüel dünyanın içinde bulunmuş hem de ona yön veren kişilerden biri olmuştur. Ressamlığı, hocalığı ve sanat oluşumlarının kurucu üye-

lerinden biri olması bu eğilimini net bir şekilde gösterir. İletişimi güçlü ve tutkulu biri olduğu yaptıkları ve yapmak istediklerinden anlaşılıyor. Bence o hem bir Osmanlı beyefendisi hem de tutkulu bir yenilikçi. Cumhuriyet'in 100. yılına bu serginin denk gelmesi bizim için ayrı bir zevk oldu.

"Sanatçı ile şehri tekrar bir araya getirmek istedik"

Bu sergi daha önce başka şehirlere uğradı mı? Bozlu Art nasıl bir iş birliği içine girdi?

İstanbul'dan önce İzmir ve Ankara'da sergilendi. İstanbul'un sanatçı için çok özel bir şehir olması ve bu şehirde yaşayıp üretmiş olması bu sergiyi yapmamızın ana motivasyonlarından biri oldu. İstanbul ve bu şehrin yapıları sanatçının en önemli çıkış noktalarından biri. Biz bu sergiyi yaparken sanatçı ile şehri tekrar bir araya getirmek istedik. 1902'de yarım kalmış biriktirilmiş boyasına büyük bir sergi ile anımsamayı arzu ettik.

Sizce Şevket Dağ'ın resminin sihri nerede saklı?

Şevket Dağ bir enteriyör sanatçısı; o, yapılara bizim gibi bakan biri değil. Bizim işlevsel olarak gördüğümüz mimariyi ve onun elemanlarını, Dağ'ın gözü

sanat olarak görüyor. Işığın çeşitli açılarda ve değişik zamanlarda düşüş şekillerine göre renkler ve görünümler değişebiliyor. Ayasofya onun eliyle görsel sanatlarda çok ayrıcalıklı bir yerde bulunur.

Sergi Şevket Dağ'ın sanat yaşamını hangi dönemele ayırıp inceliyor? Eserleri nasıl bir araya getirildi? Bu süreçten bahsedebilir miyiz?

Sanatçının ilk kapsamlı sergisi olan bu sergi, neredeyse ölümünden 80 yıl sonra gerçekleşiyor. Ayrıca sanatçının hayatı ve sanatı hakkında ne yazık ki bir kitabı da yoktu. Bu sergi ve kitapla birlikte, sanat tarihimizin çok önemli bir ismi gelecek kuşaklar için yeniden doğmuş oldu ve bir araya getirilen eserleri ile onun sanatını anlamak ve yorumlamak için bir zemin hazırlanmış oldu. Serginin zorluğu, Şevket Dağ'ın hakkında hiç kitap yazılmamış ve sergisi olmamış olmasıydı. Ayrıca ölümünden sonra uzun bir zaman geçmiş olması dolaşıyla da eserlerinin hangi koleksiyonlarda olduğunu bilmemesi de bir zorluktu. Sergideki tüm Dağ resimlerine, büyük bir çaba ile tek tek ulaşılmaya çalışıldı. Birçok koleksiyondan eserler ödünç alındı. Bu çabada Folkart ve Humanis markalarının büyük desteğini ve serginin yaratıcısı diyebileceğimiz Fahri Özdemir'in büyük emeğini atlamak gerek.

Sergiyi
25 Kasım'a dek
Bozlu Art'ta
görebilirsiniz.